

Å nesten redde jorda

Klimapolitikk hjelper, så hvorfor gjør vi alltid litt for lite? Om 80 år kan Amazonas være borte - hvis ikke vi gjør mer nå.

Forrige uke var det høring om klimameldingen i Stortinget. Amazonas var ikke tilstede, men det var ellers alt som kan krype og gå av norske miljøorganisasjoner, interesseorganisasjoner og bedrifter som har **synspunkter** og forslag til hvordan **utslippene** kan gå ned.

Hvis Amazonas hadde vært der, ville den kanskje påpekt noe slikt som dette: hvis alle kutt som er meldt inn i Paris-avtalen faktisk gjennomføres, styrer verden mot godt over tre graders oppvarming innen utgangen av århundret. Da vil verdens største regnskog **antakelig** være død og **omdannet til** savanne eller ørken.

Amazonas, borte innen 80 år. **Tilhørerne** i høringssal 1 i Stortinget ville kanskje grepet etter vannglassene sine og tatt **en** stor **slurk**.

Hvorfor har vi egentlig en klimamelding? Rent teknisk er hensikten er **å redegjøre for** hvordan Norge skal greie å kutte **tilstrekkelig** mange tonn CO2 til at vi lever opp til **forpliktelsene** vi har overfor EU. Den norske regjeringen klarer å identifisere 18 millioner tonn, men må kutte 12 til. På en eller annen måte. Det mest **fristende** er som vanlig å kjøpe kuttene fra andre land i EU, som har overskudd å by på. Alternativet er å gjennomføre større kutt hjemme, slik Arbeiderpartiet nå **ivrer for**.

(Et) **synspunkt** – punkt widzenia

(Et) **utsklipp** – wydzielanie; emisja; wyciek (np. ropy); ulatnianie się (gazu); *f.eks. utslipp av karbondioksid – emisja dwutlenku węgla*

Antakelig (antagelig) – prawdopodobnie; wyraz ten oznacza także: możliwy do przyjęcia, akceptowalny, zadowolający

Omdannet til – przekształcony w, przeobrażony w (å omdanne – omdannet – har omdannet)

(En) **tilhører** – słuchacz

(En) **slurk** – łyk; *f.eks. å ta en slurk vann* – wziąć łyka wody

Å redegjøre for – wyjaśnić, przedstawić; *f.eks. Han redegjorde for saken* – On wyjaśnił sprawę (å redegjøre – redegjorde – har redegjort)

Tilstrekkelig – wystarczający, dostateczny

(En) **forpliktelse** – zobowiązanie

Fristende – kuszący, atrakcyjny

Å ivre for – być pełnym entuzjazmu/entuzjastycznie nastawionym do (å ivre – ivret – har ivret)

Det handler uansett om å legge en troverdig plan for hvordan utslippene skal gå ned, slik at vi for en gangs skyld klarer å innfri de målene vi har satt oss.

Talleksersisen er viktig, men den har en tendens til å få oss til å glemme hva dette egentlig handler om. Som for eksempel Amazonas.

Vi kan snakke om betydningen av denne regnskogen i Sør-Amerika på litt ulike måter. Vi kan begynne med å tallfeste hva den betyr for klimaet, og hva den betyr for artsmangfoldet.

Den er verdens største regnskog, 25 ganger Storbritannias landareal. Gjennom fotosyntesen absorberer trærne i denne skogen så mye som en fjerdedel av all CO2 som tas opp på landjorda hvert år. Forsvinner den, mister vi halvparten av verdens ville arter av planter og dyr.

I møte med tall som dette får vi problemer med å sette ord på hva Amazonas egentlig er verd. Planetens lunger, selve symbolet på jordas enorme fruktbarhet og naturmangfold, som vi ikke engang har oversikt over eller forstår rekkevidden av, men likevel er i full gang med å rasere.

Et tap i denne størrelsesorden er naturlig å sammenlikne med det vi i andre sammenhenger kaller forbrytelser mot menneskeheten. Kategorien blir egentlig for liten, i og med at det er flere involverte her.

Troverdig – wiarygodny

For en gangs skyld – chociaż raz, chociaż ten jeden raz

Å innfri – spełniać; *f.eks. Forventningene ble ikke innfridd* – *Oczekiwania nie zostały spełnione* (å innfri – innfridd – har innfridd)

Å sette seg mål – wyznaczać/stawiać sobie cele (å sette – satte – har satt)

Å tallfeste – określić ilościowo (å tallfeste – tallfestet – har tallfestet)

(Et) artsmangfold – różnorodność gatunkowa (en art – gatunek, rodzaj + et mangfold – różnorodność, zróżnicowanie)

(En) fruktbarhet – płodność, urodzajność

Engang – w połączeniu z przeczeniem: nawet; *f.eks. Det er ikke engang sikkert* – *To nawet nie jest pewne*

(En) rekkevidde – zasięg

Å rasere – zrównać z ziemią, zburzyć (å rasere – raserte – har rasert)

Forbrytelser mot menneskeheten – zbrodnie przeciwko ludzkości

Norske myndigheter har tatt ansvar og investert milliarder i **bevaring** av regnskogen. Det er bra, og har gitt effekt. Men det er mørke skyer på horisonten. En ny studie publisert i Nature Communications **tyder på** at slike **tiltak** ikke er tilstrekkelige. Klimaendringene har begynt **å innhente** arbeidet med å redde Amazonas. Skogbranner på grunn av tørke og varmere klima raserer nå mer av regnskogen enn det regnskogbevaringen klarer å gjøre opp for.

Regnskogsatsingen er et klassisk eksempel på problemet med det meste av klimapolitikken internasjonalt: vi er flinke på å finne tiltak, det er til og med mulig å lykkes - men vi satser ikke hardt nok.

Historien **står i fare for** å gjenta seg med klimameldingen.

Stortinget skal nå forsøke å lirke på plass tiltak slik at vi er i rute i forhold til forpliktelsene vi har overfor EU. Det er i utgangspunktet en god idé. Samarbeid er nøkkelen til at verden skal klare å kutte utslipp, og EU vil straffe oss økonomisk hvis vi ikke lykkes. Men om vi skulle få det til, bør vi likevel vente med **å slippe løs jubelen**. EUs definisjon på suksess ser dessverre ut til å være ganske **beskjeden**:

En beregning laget av klima-**tenketanken** Sandbag viser hvor små utslippskuttene EU-samarbeidet faktisk ligger an til å gi fram mot 2030.

(En) bevaring – ochrona, zachowanie (czegoś bez zmian), utrzymanie (np. w dobrym stanie)

Å tyde på – wskazywać na (å tyde – tydde – hat tydd)

(Et) tiltak – inicjatywa, przedsięwzięcie

Å innhente – dogonić, doganiać (å innhente – innhentet – har innhentet)

Å stå i fare for – być narażonym na, być zagrożonym (czymś); *f.eks.* 20 millioner mennesker står i fare for å dø – 20 milionom ludzi grozi śmierć (å stå – sto/stod – har stått)

Å slippe løs – uwolnić (å slippe – slapp – har sluppet)

(En) jubel – (wielka, ogromna) radość

Beskjeden – skromny

(En) tenketank (ang. think tank) – grupa ekspertów (organizacja pozarządowa zajmująca się badaniami i analizami dotyczącymi spraw publicznych)

Av et totalt utslippsbudsjett for alle landene på 22,3 milliarder tonn CO2, kan de faktiske kuttene bli på fattige 141 millioner tonn. Etter at opptak i skog og overføringer fra kvotesystemet er trukket fra, og etter at landene med overskudd har solgt sine til andre EU-land, er det praktisk talt bare smuler igjen.

Det er mye styr for lite utlipp. Systemet, samarbeidet og kontrollmekanismene er imponerende. Men effekten er fryktelig skuffende. Det er som med regnskogsatsningen og Amazonas - det holder ikke. Vi må gjøre mer. Hvis ikke blir klimapolitikk som en høydehopper som alltid river lista, men som stadig trøster seg med at tilløpet var riktig så bra.

Norge må gjerne koble seg mot EUs system, men vi kan samtidig satse på masse annet: el-ferger, elektrisk tungtransport, kutte utlipp i landbruk og fiskeri, investere bredt i karbonfangst og lagring. Norge har en egeninteresse i å investere i et samfunn som fungerer, praktisk og økonomisk, i en framtid med nullutlipp. Det må være på plass allerede rundt 2050.

Og vi kan gjerne bruke enda noen milliarder for å redde regnskogen. For den dør, og kanskje vi med den.

Artikkelen „Å nesten redde jorda” av Geir Ramnefjell ble hentet fra [dagbladet.no](https://www.dagbladet.no): <https://www.dagbladet.no/kultur/a-nesten-redde-jorda/69530625> (tilgangsdato: 18.02.2018)

Å trekke fra – odliczyć, odciągnąć; *f.eks. å trekke fra på skatten* – odliczyć od podatku (å trekke – trakk – har trukket)

(En) smule – okruch, okruszyna

Skuffende – rozczarowujący, niezadawalający

Å trøste (seg) – pocieszać (się) (å trøste – trøstet – har trøstet)

(Et) tilløp – rozbieg (np. przed skokiem wzwyż, przed kopnięciem piłki)

Å koble (koble) seg mot – podłączyć się pod/do; połączyć się z, *f.eks. å koble seg mot internett* – połączyć się z internetem (å koble – kople – har kople)

Å satse på – stawiać na, obstawiać (å satse – satset – har satset)

(Ei, en) lagring – składowanie, magazynowanie, przechowywanie